

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060209

DOM
2014-10-07
Stockholm

Mål nr
M 383-14

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, Mark- och miljödomstolen, dom 2013-12-20 i mål nr M 3966-12,
se bilaga

KLAGANDE

G M

Ombud: M L

MOTPART

Länsstyrelsen i Stockholms län

SAKEN

Föreläggande om rättelse angående utförda vattenverksamheter på fastigheten X i
Haninge kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1160294

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

G M har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva länsstyrelsens föreläggande om rättelse.

I andra hand har **G M** yrkat att Mark- och miljööverdomstolen med upphävande av mark- och miljödomstolens beslut under rättegång den 5 juni 2013 om återupptagande av målets handläggning, ska återförvisa målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning och därvid föreskriva att målet ska vila i avvaktan på att tillståndsfrågan prövas.

Länsstyrelsen har motsatt sig ändringsyrkandena.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Parterna har i Mark- och miljööverdomstolen åberopat samma omständigheter och utvecklat sin talan på i huvudsak samma sätt som i underinstanserna. Därutöver har parterna i huvudsak anfört följande.

G M

Han har ansökt och beviljats bygglov och strandskyddsdispens för uppförandet av bastu- respektive badhusbryggan samt erhållit slutbevis. Bastubryggan är anlagd på en udde och anläggningsarbetet har i allt väsentligt skett på land. Det högsta förutsebara vattenståndet är 0,8 meter över havet. På ett område om 10 kvm har utfyllnad skett på land som ligger under 0,8 meter över havet vilket i strikt lagteknisk mening innebär att utfyllnad skett i ett vattenområde och därmed utgör vattenverksamhet. Vattenståndet var emellertid lågt vid utfyllnaden varför den i praktiken skedde på land utan någon påverkan på fiskerekryteringen. Enligt SMHI har under de senaste 100 åren vattenståndet endast i ytterst få fall överskridit medelvattenståndet med 0,8 meter.

Åtgärderna är enligt 11 kap. 12 § miljöbalken inte att betrakta som tillstånds- eller anmälningspliktiga vattenverksamheter eftersom det är uppenbart att varken allmänna

eller enskilda intressen skadas genom verksamheternas inverkan på vattenförhållandena. Länsstyrelsens påståenden om att vattenområdet utgör lek- och uppväxtområde för fisk stämmer inte och är inte specifikt relevanta för hans fastighet.

Även för de fall åtgärderna är att betrakta som vattenverksamhet enligt 11 kap. 2 § miljöbalken saknas grund för det meddelade föreläggandet om rättelse eftersom det inte kan anses motiverat från miljösynpunkt (jfr Mark- och miljödomstolens dom den 15 maj 2012 i mål nr M 5707-11). Bastu- och badhusbryggan har anlagts med en i princip grummelfri teknik med 17 respektive 12 pålar som sammanlagt upptar ca 0,5 kvm respektive ca 0,4 kvm av bottenytan. Bastubryggans pålar är nedborrade och förankrade i berget upp till 5–7 meter under mjukbotten genom dy och gyttja. Utrivning och återställandeåtgärder skulle sannolikt medföra betydande negativ miljöpåverkan. Detta ska vägas mot åtgärdernas begränsade omfattning och dess obetydliga påverkan på berörda allmänna och enskilda intressen. Därtill utgör föreläggandet synnerligen kännbara konsekvenser för honom vilka inte kan anses proportionella.

Länsstyrelsens vägran till fortsatt samråd angående tillståndsansökan och mark- och miljödomstolens beslut att återuppta handläggningen utgör fel i handläggningen som orsakat honom rättsförluster. För det fall mark- och miljödomstolens dom inte undanröjs ska beslutet den 5 juni 2013 om återupptagande av målets handläggning upphävas och målet återförvisas till mark- och miljödomstolen för erforderlig handläggning.

Länsstyrelsen

Kravet på rättelse är skäligt enligt 2 kap. 7 § och 26 kap. 9 § miljöbalken mot bakgrund av de dokumenterade naturvärdena i området. Aktuellt utfyllnadsområde ligger inom definierat vattenområde. Strandområdet är tämligen flackt varför en mindre vattenståndshöjning sannolikt kan gå ganska högt upp i strandlinjen. Detta bekräftas av de tidigare utfyllnader som gjorts på fastigheten i syfte att göra marken användbar som tomtmark. Aktuellt vattenområde tillhör södra skärgårdens viktigaste rekryteringsområden för flera fiskarter. Det vetenskapliga underlaget för bedömningen kommer från provfisken och naturvårdsinventeringar som gjorts kring Gålö. Aktuellt

vattenområde är ett så kallat fredningsområde där fiskeförbud råder under vissa delar av året.

Det är verksamhetsutövarens ansvar att alla tillstånd, dispenser och prövningar som krävs är färdiga innan verksamhet påbörjas. I detta fall har fastighetsägaren byggt klart och färdigställt alla anläggningar under pågående processer både hos länsstyrelsen och mark- och miljödomstolen. Rättelse enligt föreläggandet kan visserligen medföra viss miljöpåverkan. Länsstyrelsen anser dock att fördelen av rättelsen, ur ett längre miljömässigt perspektiv, överväger den momentana miljöpåverkan. En avvägning av vad som är miljömässigt motiverat har gjorts varför återställande fullt ut inte har krävts genom föreläggandet.

Angående samrådsförfarandet har länsstyrelsen inför ansökan om tillstånd enligt 11 kap. 9 § miljöbalken fattat beslut om betydande miljöpåverkan enligt 6 kap. 5 § miljöbalken då de formella kraven varit uppfyllda. Det har därmed ålegat G M att ansöka om tillstånd för åtgärderna hos mark- och miljödomstolen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Parterna har i Mark- och miljööverdomstolen åberopat viss ny skriftlig bevisning.

Mark- och miljööverdomstolen har den 26 augusti 2014 hållit sammanträde och syn.

Med vattenverksamhet avses enligt 11 kap. 2 § miljöbalken (i dess lydelse före den 1 juli 2014) bl.a. uppförande eller ändring av anläggningar i vattenområden samt fyllning och pålning i vattenområden. Till nämnda anläggningar i vattenområde räknas typiskt sett bryggor så som de aktuella badhus- och bastubryggorna. De aktuella bryggorna har anlagts genom pålning i vattenområdet och strandskoning. Därtill har utfyllnad skett i vattenområdet. Åtgärderna utgör därmed vattenverksamhet i miljöbalkens mening.

För vattenverksamhet krävs tillstånd enligt 11 kap. 9 § miljöbalken eller anmälan enligt 19 § förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet m.m. Anmälningsplikten kan inte uppfyllas i efterhand. Tillstånd eller anmälan behövs emellertid inte enligt

11 kap. 12 § miljöbalken om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena.

G M har inte anmält åtgärderna eller ansökt om tillstånd till vattenverksamheterna. Länsstyrelsen har bedömt att åtgärderna kan antas medför en betydande miljöpåverkan enligt 6 kap. 5 § andra stycket miljöbalken och upplyst G M om att han måste söka tillstånd till vattenverksamheterna hos mark- och miljödomstolen.

G M menar att det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadades vid uppförandet av bryggorna och att varken allmänna eller enskilda intressen skadas idag av att bryggorna finns på platsen.

Med beaktande av den utredning som länsstyrelsen har presenterat – av vilken det bl.a. framgår att Blistafjärden utgör ett viktigt rekryteringsområde för flera fiskarter – kan det inte anses uppenbart att allmänna intressen inte skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena. I detta sammanhang är det utan betydelse att en enskild brygga i och för sig kan uppföras med minimal påverkan på fiskrekryteringen. Med hänsyn till nämnda utredning och länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan är det inte troligt att vattenverksamheterna hade godtagits efter en prövning enligt anmälningsförfarandet (jfr Mark- och miljödomstolens dom den 15 maj 2012 i mål nr M 5707-11). Det har således ålegat G M att ansöka om tillstånd för vattenverksamheterna.

Enligt 2 kap. 29 § miljötillsynsförordningen (2011:13) har länsstyrelsen ansvar för tillsyn i fråga om vattenverksamheter. Länsstyrelsen har således varit behörig att besluta om föreläggande enligt 26 kap. 9 § miljöbalken i och med att G M inte har anmält eller ansökt om tillstånd till vattenverksamheterna. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får emellertid inte tillgripas.

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka återställandeåtgärder som är miljömässigt motiverade, även ur ett långsiktigt perspektiv. Utifrån denna bedömning

har länsstyrelsen inte krävt ett fullständigt återställande, utan t.ex. bedömt att den sand som har lagts ut i vattenområdet kan lämnas utan åtgärd eftersom ett återställande i den delen skulle kräva mer grävningsarbeten i vattenområdet. Mark- och miljööverdomstolen finner inte skäl att frångå länsstyrelsens bedömning att återställandeåtgärderna är miljömässigt motiverade.

Det har ålegat G M att se till att han hade nödvändiga tillstånd innan verksamhet påbörjades. Därtill finns givetvis ett starkt allmänt intresse av att miljöbalkens regler upprätthålls. Mot denna bakgrund kan det inte anses oskäligt i sig att G M föreläggs att återställa platsen även om det innebär kostnader för honom. Det förhållandet att G M har erhållit såväl strandskyddsdispens som bygglov ändrar inte den bedömningen. Föreläggandet kan därmed inte anses alltför ingripande eller i övrigt oproportionerligt.

Vad gäller mark- och miljödomstolens beslut att återuppta handläggningen så grundades beslutet om vilandeförklaring på uppgiften att samråd hos länsstyrelsen hade inletts som en förberedelse inför ett tillståndsförfarande. Utfallet antogs ha väsentlig betydelse för prövningen av om länsstyrelsens föreläggande skulle bestå. I och med att samrådsförfarandet avslutades utan att G M gav in någon tillståndsansökan har det saknats skäl för mark- och miljödomstolen att underlåta att återuppta handläggningen. Mark- och miljödomstolens beslut har därmed inte inneburit någon felaktig handläggning.

Mark- och miljööverdomstolen avslår G Ms yrkanden. Mark- och miljödomstolens dom står därför fast.

Mark- och miljööverdomstolens dom får enligt 5 kap. 5 § lagen om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Henrik Löv och Vibeke Sylten, referent, tekniska rådet Dag Ygland samt tf. hovrättsassessorn Agneta Staff.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Filippa Exelin.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2013-12-20
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 3966-12

KLAGANDE
G M

Ombud: M L

MOTPART
Länsstyrelsen i Stockholms län

ÖVERKLAGAT BESLUT
Länsstyrelsens i Stockholms län beslut den 26 mars 2012 i ärende nr 535-31025-2011, se bilaga 1

SAKEN
Föreläggande om rättelse angående utförda vattenverksamheter på fastigheten X i Haninge kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ändrar länsstyrelsens beslut endast på så sätt att förelagda åtgärder ska vara utförda senast sex månader från det att domen har vunnit laga kraft.

Dok.Id 314511

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00 -

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) beslutade den 26 mars 2012 att förelägga G M att senast den 30 september 2012 vidta rättelse enligt nedanstående punkter.

- Strandskoningen, utfyllnad i vattenområde och pålar i vattenområde och strandlinje inom markerat område 1 på beslutskartan, bilaga 1, ska återställas så att strandlinjen och vattenområdet återfår sådant skick som rådde innan arbetena påbörjades.
- Pålar i vattenområdet markerat område 2 på beslutskartan, bilaga 1, ska tas bort så att vattenområdet återfår sådant skick som rådde innan arbetena påbörjades.
- Senast två veckor efter fullgjort föreläggande ska dokumentation som visar att föreläggandet har följts redovisas till länsstyrelsen.

G M har överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

G M har yrkat att länsstyrelsens beslut ska upphävas.

Till grund för sin talan har han anfört i huvudsak följande. De åtgärder som föreläggandet avser utgör inte en tillstånds- eller anmälningspliktig vattenverksamhet. Även om åtgärderna skulle vara att betrakta som anmälningspliktiga eller tillståndspliktiga utgör en avsaknad av anmälan eller tillstånd inte i sig en grund för ett meddelande av föreläggande om återställande (Mark- och miljööverdomstolens dom 2012-05-15 i mål M 5707-11). Om åtgärderna prövats av länsstyrelsen eller mark- och miljödomstolen så hade de till följd av sin obetydliga påverkan på allmänna och enskilda intressen godtagits. Det saknas miljömässiga skäl till ett återställande. I praktiken skulle ett återställande enligt föreläggandet - om det ens är tekniskt genomförbart att avlägsna pålningen - sannolikt medföra en betydande och onödig miljöpåverkan. Strandskyddsdispens har beviljats av Haninge kommun den 9 september 2009, § 146.

Till utveckling av sin talan har G M anfört i huvudsak följande. Den påstådda vattenverksamheten har varit av synnerligen begränsad omfattning. Länsstyrelsens bedömningar grundats på en felaktig föreställning om vilka av de utförda åtgärderna som vidtagits i vattenområden respektive på land, se till överklagandet bifogad utredning av den 10 juni 2013 från Geosigma AB, ”Utförda åtgärder samt teknisk beskrivning för åtgärder i vatten på fastigheten X”.

Geosigas utredning visar att den absoluta merparten av de åtgärder som länsstyrelsen ansett varit utförda i ett vattenområde i själva verket utförts på land och således ej utgjort vattenverksamhet. Detta bekräftas också av en flygbild från 4 april 2012. Den pålning som utförts (borrning med foderrör samt gjutning i foderröret) har i princip varit helt grumlingsfri och samtliga pålar för de bägge bryggorna tillsammans endast upptar 0,91 kvm av botten. Detta kan jämföras med gränsen för anmälningsskydd som är 3 000 kvm enligt 19 § förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet. Det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen kunnat skadas genom åtgärdernas inverkan på vattenförhållandena. Undantagsregeln i 11 kap. 12 § miljöbalken är därför tillämplig.

Område 1 enligt bilaga 1 till länsstyrelsens beslut (bastubryggan) är beläget långt upp på land. En jämförelse mellan länsstyrelsens egna fotografier och flygfoton före och efter arbetena på platsen visar att om några utfyllnader överhuvudtaget skett så är dessa marginella och svåra att upptäcka. Endast vid bastubryggan går det att säga att en mycket begränsad utfyllnad möjligen kan ha skett. I sådana fall bedöms denna utgöra som mest 0-15 kvm med 20-30 cm i höjdled. Huvudsakligen består den i sådana fall av strandskoningen i form av stenar som lagts upp som erosionsskydd under bryggan och som delvis hör samman med en redan befintlig gammal strandskoning som löper längs stranden, se till överklagandet bifogat fotografi. Beträffande område 2 enligt bilaga 1 till länsstyrelsens beslut (badhusbryggan) utgör bryggan en ersättningsbrygga för Årsta slotts gamla badbrygga som har funnits på platsen sedan 1700-talet.

Med vattenområde avses ett område som täcks av vatten vid högsta förutsägbara vattentillstånd. Vid länsstyrelsens tillsynsbesök den 8 november 2011 pågick omfattande arbeten på fastigheten. Länsstyrelsen har vid besöket funnit att samtliga inspekterade arbeten utgjort vattenverksamhet, bl.a. innefattande grävnings- och utfyllnadsarbeten efter nedlagd VA. Detta har dock visat sig vara en till största del felaktig bedömning av de utförda åtgärderna. Orsaken till detta är bl.a. att länsstyrelsen vid tillsynsbesöket gjort ett felaktigt antagande om var strandlinjen tidigare skulle ha gått.

Motiveringen i övrigt till föreläggandet hänför sig väsentligen till en mer övergripande bedömning av naturvärdena i denna del av Stockholms skärgård samt Blistafjärdens och den längre norrut belägna Lännåkersvikens betydelse för fiskreproduktionen för gädda, abborre och gös. Enligt länsstyrelsen bör vattenområdet i största möjliga utsträckning lämnas ostört och exploatering och ianspråktagande av vattenområden begränsas. Detta utgör inte tillräckliga eller direkt relevanta skäl för att meddela ett föreläggande om återställande av utförda åtgärder. Ett föreläggande kräver att återställningsåtgärden i sig kan anses motiverad och i sig innebära en förbättring från miljösynpunkt. Vad gäller de utförda åtgärdernas påverkan på gös, gädda och abborre framgår av de åberopade BALANCE-modellerna att lek och uppväxtområdena främst är beroende av vattnets sikt och temperatur men däremot inte främst för förändringar på själva havsbotten (se Länsstyrelsen i Stockholms läns rapport (2007:31) Fiskerekrytering i Stockholms skärgård - underlag för fiskevård och biotopskydd, sid 26 samt mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt dom 2013-05-29 i mål M 7186-12). Enligt kartor (BALANCE-utdrag) som har bifogats överklagandet framstår det som att åtgärderna inte alls berör lek- och uppväxtområdena för abborre eller gädda samt att uppväxtområdena för gös är så stora inom området att åtgärderna måste betraktas som helt obetydliga i sammanhanget. Åtgärderna har därmed inte haft någon inverkan av betydelse på berörda allmänna intressen.

Det finns bygglov och strandskyddsdispens för bastun och bastubryggan. Badhusbryggan utgör en ersättningsbrygga för en tidigare befintlig brygga. Föreläggandet innebär i praktiken att bastubryggan och badhusbryggan måste rivas för borttagande av pålarna under bryggorna. De negativa konsekvenserna för honom är uppenbara och omfattande. Med tanke på att pålarna konstruerats så att de knappast medfört någon omgivningspåverkan alls under anläggningsskedet (utöver den 0,91 kvm bottenyta som tas i anspråk), samtidigt som det är oklart om och i sådana fall hur ett borttagande skulle gå till och vilka miljökonsekvenser sådana arbeten skulle medföra, saknas miljömässiga skäl för ett föreläggande.

I rättsfallet NJA 2008 s 55 prövade Högsta domstolen hur en muddring med anläggande och bibehållande av bryggor samt konstruerande av en landtunga i Ramseviken på Värmdö skulle påverka livsvillkoren för djur- och växtlivet. Trots att arbetsföretaget i det fallet avsåg muddring av ca 800 kubikmeter bottensediment på en area av 1 300 kvadratmeter, anläggande av två bryggor och en mindre landtunga ansåg Högsta domstolen inte att livsvillkoren för djur- och växtlivet skulle komma att påverkas på ett sådant sätt att strandskyddsbestämmelserna utgjorde ett hinder mot företaget och därmed inte heller sett ur vattenverksamhetssynvinkel. Effekterna av de utförda åtgärderna i förevarande fall måste i alla bemärkelser framstå som helt obetydliga i jämförelse med de som bedömdes av Högsta domstolen.

G M har till stöd för sin talan åberopat yttrande av Geosigma, flygbilder från Eniro, kartor över lekområden samt fotografier från platsen.

Länsstyrelsen har bestritt yrkandet och vidhållit sitt beslut. De har till stöd för sin talan åberopat en yngelinventering och biologiskt underlag för fiskevårdsåtgärder.

MÅLETS HANDLÄGGNING

Mark- och miljödomstolen beslutade den 17 juli 2012 bl.a. att avslå yrkandet om inhibition.

Mark- och miljödomstolen beslutade den 1 november 2012 att förklara målet vilande i avvaktan på avgörande av tillståndsfrågan eller till dess att domstolen förordnat om annat. Den 5 juni 2013 beslutade mark- och miljödomstolen att upphäva beslutet om vilandeförklaring och att återuppta handläggningen av målet.

Mark- och miljödomstolen har den 3 december 2013 hållit sammanträde och syn.

AKTUELLA BESTÄMMELSER M.M.

I 11 kap. 2 § första punkten miljöbalken föreskrivs att med vattenverksamhet avses uppförande, ändring, lagning och utrivning av dammar eller andra anläggningar i vattenområden, fyllning och pålning i vattenområden, bortledande av vatten från eller grävning, sprängning och rensning i vattenområden samt andra åtgärder i vattenområden om åtgärden syftar till att förändra vattnets djup eller läge.

Enligt 11 kap. 9 a § första stycket miljöbalken får regeringen meddela föreskrifter om att det för vissa vattenverksamheter i stället för tillstånd skall krävas att verksamheterna har anmälts innan de påbörjas.

Enligt 26 kap. 1 § första stycket miljöbalken ska tillsynen säkerställa syftet med miljöbalken och föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. Enligt andra stycket ska tillsynsmyndigheten för detta ändamål på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning bl.a. kontrollera efterlevnaden av miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse.

I 26 kap. 9 § första stycket miljöbalken får en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. Enligt andra stycket får mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet inte tillgripas.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen finner inledningsvis att samtliga av de aktuella åtgärderna utgör vattenverksamhet enligt miljöbalken. Det är inte uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena, varför undantag från anmälningsplikt eller tillståndsplikt inte föreligger.

Det är i målet klarlagt att G M inte har anmält eller ansökt om tillstånd för åtgärderna. Länsstyrelsen besökte platsen den 8 november 2011.

Eftersom det rör sig om vattenverksamhet har länsstyrelsen i egenskap av tillsynsmyndighet skyldighet att kontrollera efterlevnaden av miljöbalken enligt 26 kap. 1 § miljöbalken och meddela de förelägganden som behövs för att miljöbalken ska följas. Länsstyrelsen får härvid inte tillgripa mer ingripande åtgärder än vad som behövs. Länsstyrelsen har förelagt G M att vika rättelse. Syftet med ett sådant föreläggande är att en verksamhetsutövare inte ska kunna kringgå reglerna om tillståndsplikt genom att välja att inte söka tillstånd för en verksamhet eller åtgärd men ändå utföra den och på så sätt ställa tillsynsmyndigheten inför fullbordat faktum (MÖD mål nr M 4695-13).

Beträffande *bastubryggan* (område 1 i bilaga 1 till länsstyrelsens beslut) gör mark- och miljödomstolen följande bedömning. Av utredningen i målet framgår att den utförda bryggan avviker beträffande läge och utformning från beviljat bygglov och beviljad strandskyddsdispens. Den utförda anläggningen har inneburit en inte obetydlig utfyllnad där bastun är anlagd i vart fall delvis utanför den tidigare strandlinjen. Anläggningsarbetet har därmed haft en påverkan på djur- och växtliv där bl.a. en relativt lång sträcka av vass har avlägsnats. Mot bakgrund av vad som ovan anförts är föreläggandet miljömässigt motiverat. Föreläggandet är i denna del inte mer ingripande än vad som behövs. Länsstyrelsen har därmed haft fog för sitt beslut i denna del.

Beträffande *badhusbryggan* (område 2 i bilaga 1 till länsstyrelsens beslut) gör mark- och miljödomstolen följande bedömning. Bryggan medför att allmänna intressen berörs på ett sådant sätt att länsstyrelsens föreläggande är miljömässigt motiverat. Föreläggandet är inte heller i denna del mer ingripande än vad som behövs. Länsstyrelsen har således haft fog för sitt föreläggande även i denna del. Vad G M har anfört om att bryggan utgör en ersättningsbrygga medför inte domstolen att göra någon annan bedömning.

G Ms överklagande ska därför avslås i sin helhet. Tiden för fullgörande ska emellertid flyttas fram enligt vad som följer av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 10 januari 2014. Prövningstillstånd krävs.

Kristina Börjevik Kovaniemi

Ola Lindstrand

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Kristina Börjevik Kovaniemi, ordförande, och tekniska rådet Ola Lindstrand. Föredragande har varit beredningsjuristen Åsa Johansson.